

Hajnal Ward Judit - Sylvia Csürös Clark: Szakmai szervezetekről egymásközt: North American Serials Interest Group - Beszélgetőtárs: Mary Page, a University of California Davis könyvtárigazgató-helyettese, a NASIG egyik korábbi elnöke

Az Amerikai Könyvtár Szövetség (American Library Association) az Egyesült Államok legismertebb és legnagyobb szakmai szervezete. Ezen belül és kívül is működnek kisebb-nagyobb szervezetek és érdekcsoportok, amelyek földrajzi vagy szakterületek alapján jöttek létre. Egy kevésbé ismert, de nagyon hatékony szervezetet szeretnénk ezúttal bemutatni. Weboldala szerint az 1985-ben alapított NASIG (North American Serials Interest Group - Észak-Amerikai Periodika Érdekcsoport) független szervezet, amelynek célja a periodikával és a tágabb értelemben vett tudományos közleményekkel kapcsolatos kommunikáció, információ és továbbképzési lehetőségek propagálása. A május-június tájékán rendezett éves konferencia kiváló szakmai fórum, ahol az érdekeltek lépést tarthatnak a periodika-szakterület fejlődésével. Az előadók általában a tudományos kommunikáció kiemelkedő egyéniségei, akik a legfrissebb újdonságokkal foglalkoznak. A konferencia informális jellegéből eredően azonban a legtöbb beszélgetés és vita gondolatébresztő párbeszéd.

A NASIG fontos feladatának tekinti a szakmai továbbképzést, és ennek szellemében folyamatosan törekszik az olyan együttműködési formák megteremtésére, amelyek eredménye a könyvtári szakemberek felvilágosítása a periodika világában történő eseményekről, változásokról és jövőbeli lehetőségekről. A szervezet ereje a kapcsolatépítésben rejlik. Lelkes könyvtárosok és könyvtári szakemberek önkéntes munkája eredménye a számos fórum a periodika-szakemberek közösségén belül, ahol a tagok nagy szakmai felkészültséggel rendelkező kollégáktól tanulhatnak. A NASIGNet nevű virtuális közösség az álláshirdetésektől kezdve a konferenciák előadásain át egy sor hasznos szolgáltatással áll a tagok rendelkezésére. A konferenciák igen jó hangulatban zajlanak, amiről a honlapon és közösségi portálokon közzétett fényképek alapján könnyen meggyőződhetünk.

Beszélgetőtársunk, Mary Page, a North American Serials Interest Group egyik legrégebbi tagja, és 2005-2006. évben elnöke, aki mindig lelkesen beszél a szervezetről.

- Hogyan foglalnád össze egy mondatban a NASIG szerepét egy olyan magyar könyvtáros számára, aki most hall róla először?

- A NASIG a kiadók, terjesztők és periodika-könyvtárosok szervezete. Leginkább az éves konferenciájáról ismert, ahol a három csoport szakmai párbeszédet folytat és tanul egymástól.

- Mi a szerepe az érdekcsoportoknak a könyvtáros szakmában? Miben rejlik a NASIG ereje?

- Az érdekcsoportok hasonló érdekeltségű feleket hoznak össze a szakmán belül és kívülről. Véleményem szerint a NASIG jelentős mértékben járul hozzá a könyvtáros szakma alakulásához.

A hatvanezer tagot számláló Amerikai Könyvtár Szövetséghez képest a NASIG - a maga ezerfős tagságával - aprócska szervezet, de minden tagja ugyanabban a cipőben jár. A kis létszám lehetővé teszi számomra, hogy szakmai-baráti kapcsolatot alakítsak ki és tartsak fenn kollégákkal szerte az Egyesült Államokban, akikkel rendszeresen konzultálok. A könyvtárosok nem sajnálják az időt és az energiát egymástól, így rengeteget tanultam más intézményekben dolgozó szakemberektől az évek során. Az Amerikai Könyvtár Szövetség túl nagy szervezet az efféle személyes kapcsolatok kiépítéséhez.

- Milyen területeken játszik a NASIG kiemelkedő szerepet a könyvtár és a könyvtáros életében?

- A borsos konferenciadíjak mellett a NASIG-konferencia kezdettől fogva anyagilag és fizikailag elérhető volt a ténylegesen a részletekkel foglalkozó könyvtáros számára, aki így szakmai kapcsolatokat építhet ki. A NASIG kiemelkedik abban, hogy befogadja a kevés szakmai ismerettel rendelkező, kezdő kollégákat is. Nem sokkal a belépésem után egyből lehetőségem nyílt arra, hogy az éves konferencia szervezésében tevékenykedjem, két kiváló programszervező kolléga társaságában. Ezek a tapasztalt könyvtárosok a barátaim és mentoraim lettek, a NASIG nélkül nem kerülhettem volna kapcsolatba velük. A kiadók és terjesztők számára ugyancsak barátságos, informális közeget teremt a NASIG. Nincsenek hivatalos bemutatók, kereskedelmi standok és kiöltözés. Mindez lehetővé teszi, hogy a könyvtárosok és a másik fél megismerkedjék egymással.

- Az elektronikus források állandóan emelkedő árai és költségei közepette felmerül a kérdés, hogy lehet-e egy érdekcsoport befolyással a licencekre? A kiadók, terjesztők és könyvtárosok érdekei nem feltétlenül egyeznek meg mindenben. Hogyan lehet közöttük párbeszédet teremteni? Mit tesz a NASIG a felhasználók érdekeit szolgáló elektronikus információk közeg érdekében?

- Az elmúlt évek egyik legnépszerűbb programja a "Periodika Eszperantó" nevet viselő prekonferencia volt. A panelben szerepelt minden érdekelt fél: könyvtárosok, kiadók és terjesztők, akik a saját nézőpontjukból beszéltek az adott szakmai kérdésről. A program sikere szerintem annak köszönhető, hogy a NASIG tagjai valóban tanulni akarnak egymástól.

Mivel a NASIG minden érdekelt fél számára nyitott a vélemény kifejtésére, meggyőződésem, hogy a licenckövetelmények enyhülésében elengedhetetlen szerepet játszott a szervezet. Ha visszaidézzük az elektronikus források hőskorát, a licencek jelentős korlátozásokkal jártak, például nem lehetett másolatokat készíteni vagy könyvtárközi kölcsönzésben részt venni. A felvilágosultabb kiadók ma már nem tiltakoznak a könyvtárközi kölcsönzés vagy a személyes használatra történő másolat készítése ellen. A NASIG tagjai az első perctől kezdve jelezték ezeket a problémákat, és úgy vélem, hogy a tagjaink közt lévő kiadókat ezek a kezdeti viták nagymértékben befolyásolták.

Ami az olvasót illeti, a NASIG tagjai világosan látják, hogy a könyvtár tőlük függ, mint felhasználótól. Hogy lenne állásunk, ha nem lennének a diákok, az oktatók és általában az olvasók, akik szolgálatában állunk?

- Miben különbözik a NASIG más szakmai szervezetektől? A tagdíj mindenhol elég magas, miért javasolható ez az érdekcsoport?

- A NASIG felbecsülhetetlen szolgáltatást jelent tagjai számára. Az amerikai tagok 75 dollár tagdíjat fizetnek évente, ami kevesebb, mint ötven százaléka az Amerikai Könyvtár Szövetség éves díjának. A NASIG ezért az összegért rendszeresen küldi a hírlevelét, hozzáférést ad tagjai számára egy szakmai bloghoz, csökkentett részvételi díjakat és sok más egyebet nyújt. A csúcspont az éves konferencia, ami a szakmában az egyik legjobb. Az Amerikai Könyvtár Szövetség konferenciája rendszerint inkább üzleti bemutató, ami persze fontos. De lényegileg a NASIG konferenciáján hallunk az új kiadói kezdeményezésekről, a katalogizálási követelményekről vagy az elektronikus tartalomhoz való hozzáférés új módjairól. A NASIG tagjai olyan közösséget alkotnak, ahol mindenki egyetért abban, hogy az információ megosztása mindannyiunk hasznára válik.

- Ha jobban megnézzük a honlap konferenciáról szóló részeit, nem kerülheti el figyelmünket a magas színvonalú programok mellett a sok kép, blog és egyéb olvasmányos

élménybeszámoló. Könyvtárosok, akik igazán élvezik, amit csinálnak! Te szinte mindegyik konferencián ott voltál, milyennek érzed a rendezvények hangulatát?

- A konferenciák léghőre fantasztikus! A NASIG hagyományosan valós közösség, ami abból ered, hogy a konferenciákat eredetileg egyetemi kampuszokon rendeztük a szakmában szokásos felkapott rendezvényhelyszín helyett. A kollégiumban kaptunk szállást és a menzán ettünk. Némelyik egyetem kellemes emlékeket ébreszt. Mások, nos, azok kevésbé. Gyakran felidézünk ezeket az élményeket, ismeretlen bogarak, amiket a szobában láttunk, az egyik szálloda tenyérnyi törülközői vagy a negyvenfokos hőségben csődöt mondó légkondicionálás. Így utólag mulatságosan hangzik, de ezek voltak közös élményeink, amelyek megteremtették a kötődést közöttünk.

A legtöbb korai NASIG-konferenciáról azt szoktam mondani, hogy olyanok voltak, mint a cserkész táborok, vagyis, igencsak fapados! Néhány éve a NASIG túlnőtt az egyetemi konferencián, és mostanában már mi is konferenciaszervezésre szakosodott szállodákban rendezzük az éves összejevetelt. De nem feledkezünk meg olyan társasági jellegű programokat is beiktatni, mint a Ki-mit-tud? vagy hasonlókat, ahol a résztvevők valóban elengedhetik magukat, és élvezhetik egymás társaságát a hosszú tanácskozások után. Bárhol is szervezzük a konferenciát, tovább él a NASIG eredeti szelleme ilyen értelemben a lelkes és elkötelezett tagok révén.

- Milyen szerepet játszik a NASIG az egyén szakmai fejlődésében?

- Meggyőződésem, hogy a legtöbb, amit könyvtárosként tanultam, nem az iskolapadban történt, hanem a NASIG keretein belül. Frissdiplomás-ként a NASIG-on keresztül kapcsolatba kerülhettem néhány igazán kiemelkedő könyvtárossal, és szerencsésnek érzem magam, hogy ilyen nagyszerű mentorokra akadtam. Emellett a legszorosabb szakmai kötődésem mind olyan könyvtárhoz fűződik, akikkel a NASIG-tagságom révén ismerkedtem meg.

- Milyen szerepet játszik a NASIG nemzetközi téren a szakmában, közvetlenül vagy közvetve? Lehetséges-e, szükséges-e szélesebb körű, nemzetközi tagságra támaszkodni, és történtek-e ilyen kezdeményezések?

- Mint ahogy a neve is mutatja, a NASIG elsősorban észak-amerikai érdekcsoport. Bár a legtöbb tagunk amerikai, vannak kanadai és mexikói kollégáink is a szervezetben. Nagyon szeretnénk növelni az USA-n kívüli tagok számát, és ennek jegyében például egy mexikói könyvtár szakos hallgató konferenciárésztvételét támogatjuk anyagilag. A résztvevők között vannak Németországból, Hollandiából és Angliából is, jobbra könyvterjesztői és könyvkiadói szakmabeliek. Járt nálunk sok ázsiai könyvtáros is, és szívesen látnánk nagyobb számú nemzetközi résztvevőt.

- Van-e még valami, amit esetleg szeretnél megosztani a magyar könyvtárosokkal, és nem kérdeztem rá?

- Nagyon hálás vagyok, hogy lehetőségem nyílt arra, hogy kedvenc szakmai szervezetemet bemutassam a magyar könyvtáros kollégák számára. Őszintén remélem, hogy náluk is léteznek hasonló lehetőségek, ahol információt szerezhetnek és megvitathatják ötleteiket. Szeretettel üdvözlök minden magyar könyvtári dolgozót!